

UN CERCETAȘ VASLUIAN – MARIN BENGHIUȘ

Adriana Țibulcă

Motto:

*“Cea mai mare parte din
instrucție trebuie să ți-o
faci singur”*

Baden Powell

Născut la Crețeștii de Sus în fostul județ Fălciu în anul 1903, Marin Benghiuș a urmat cursurile școlii din sat și apoi ale Liceului “Cuza Vodă” din Huși, a fost cadru didactic și director al școlii din satul natal între 1922-1944.

Atras fiind de valorile, principiile, regulamentul mișcării pentru tineret numită” Cercetășia”, Marin Benghiuș a aderat de foarte tânăr la mișcare, participând activ ca cercetaș în primul război mondial. Se face repede remarcat iar pentru numeroasele calități de care dă dovadă, a fost numit în funcții în cadrul organizației cum ar fi comandant al Cohortei Crețești, consilier tehnic în Comandamentul Marii Legiuni¹, inspector cercetășesc, iar mult mai târziu, invitat drept colaborator-referent la redactarea lucrărilor “Istoricul Cercetășiei Românești” și “Istoricul Cercetășiei Mondiale”², după cum reese dintr-o adresă Organizației Pionerilor în care se solicită acordarea unei legitimații domnului Marin Benghiuș, profesor-pensionar la acea dată, pentru a consulta cărți și reviste la Biblioteca Academiei, Biblioteca Centrală și Arhivele Statului.

Pentru contribuția adusă la organizarea și îmbunătățirea activității cercetașului român, Marin Benghiuș a fost decorat cu numeroase medalii și decorații, dintre care amintim “Crucea comemorativă a Războiului din 1916-1918”, Medalia “Victoriei”, Crucea “Meritul Sanitar”, Medalia “Ferdinand”, „Însemnul de Război” și “Semnul onorific pentru 25 de ani de serviviu militar”³

“Crucea comemorativă a Războiului din 1916-1918” a fost decernată cercetașilor participanți la primul război mondial de către regele Ferdinand, impresionat fiind de zelul, pricepera și devotamentul împins pâna la sacrificiu a copiilor - cercetași⁴ Odată cu retragerea armatei și a guvernului, în iarna anului 1916, o parte a tinerilor cercetași s-a retras în Moldova unde fie au prestat munci în spitale, primării, prefecturi, fie au fost organizați în tabere unde au fost pregătiți și instruiți pe specialități: sanitari, curieri, telefoniști, telegrafști, călăuze etc. Cele mai importante tabere au fost la Bălea în județul Bacău cu 540 de cercetași și cele de la Solești și Lipovăț⁵ din județul Vaslui. Din cauza epidemiilor, tabăra de Solești a fost mutată la

¹ Adresa nr.5830/1934 a C.M.L.

² adresa nr.45/5 ian.1972 de la Consiliul Național al Organizației Pionerilor din RSR

³ adresa nr....din 6 februarie 1939de la Asociația “Cercetășii României”

⁴ Enciclopedia României, vol.I, București, 1938, pg.484

⁵ Marin Benghiuș, Manuscris “Istoricul Cercetășiei Naționale”, pg.13

Sculeni în lunca Prutului. Aici cercetașii au fost împărțiți în șase centurii, cinci urma cursurile școlii normale și ale liceului și a șasea făcea de serviciu, adică pregătea masa. Temeiul de viață în aceste colonii a fost munca, scria în darea de seamă profesorul Gheorghe Mugur ajutor – comandant al Marei Legiuni a Cercetășiei Române⁶

Consider necesar a face un scurt istoric al mișcării “Cercetășia” pentru a înțelege mai bine zelul și devotamentul lui Marin Benghiuș în cadrul organizației. Conform dicționarului Minerva, “Cercetășia” era o organizație pentru tineret înființată în 1908 în Anglia de generalul Robert Baden- Powell⁷, ce avea ca scop principal educația sufletească, educația fizică, dezvoltarea spiritului de inițiativă și de autodisciplină copiilor și tinerilor. Din Anglia s-a răspândit în toată Europa și în lume, luând un avânt considerabil după primul război mondial. Semnul cercetașilor era în întreaga lume crinul⁸, semnul nevinovăției și al curățeniei sufletești. Ei își conducea viața după legi bazate pe iubirea aproapelui. Cercetașii lucrau în “patrule” de câte 6-8 copii, fiecare patrulă având ca simbol un animal, pasăre, floare etc, căutând în felul acesta să dezvolte în ei pe lângă celelate caractere generale cercetășești și caracterul simbolului patrulei din care făceau parte. Mai multe patrule (5-6) formau o “grupă” condusă de un comandant, persoană adultă. Trei grupe formau o “centurie”, mai multe centurii alcătuiau o “cohortă” care cuprindea toți cercetașii dintr-o localitate. Cercetașii dintr-un județ formau o “legiune”, iar toate legiunile țării formau “Marea Legiune”⁹

Pe teritoriul țării noastre în 1915 se înființase oficial “Asociația Ceecetașilor Români” în frunte cu Principele moștenitor Carol, în 1925 trece sub auspiciile Fundației culturale “Principele Carol”, iar în 1928 trece la Oficiul Național de Educație Fizică (O.N.E.F.) având în frunte pe principele regent Nicolae, unul dintre cei dintâi cercetași români¹⁰.

Marin Benghiuș primește funcția de comandant al Cohortei Creștești în urma participării la cursurile școlii de comandanți de la Breaza, județul Prahova, din 10 –20 iulie 1933. În manuscrisul donat de Marin Benghiuș Muzeului “Ștefan cel Mare” din Vaslui, la capitolul 45¹¹, sunt descrise înugurarea primei școli de comandanți și programul de instruire ce a cuprins trei părți: teoretică, practică și administrativă. Indiferent de grad, comandanții erau împărțiți în patrule de cercetași îndeplinind pe rând toate atribuțiile de la șef de grupă până la ajutor de bucătar. Pentru că intervalul de zece zile era socotit prea scurt pentru a învăța tot ce era necesar în calitate de comandant, cursurile au fost completate prin corespondență.

Pentru a pune în practică cele învățate la prima școală de comandanți de la Breaza, Marin Benghiuș în calitate de comandant al Cohortei Creștești, a făcut schimb de experiență cu cohortele “Bogdan Voievod” din Bârlad, “Mihail Kogălniceanu” din Vaslui, cohorte din sate ca Mânjești etc. Împreună au organizat

⁶ Marin Benghiuș, op.cit.pg.13

⁷ Dicționarul “Minerva”, Cluj, 1929,pg.289

⁸ Ibidem

⁹ Ibidem pg.290

¹⁰ Ibidem

¹¹ Marin benghiș, op.cit, pg.129.

serbări, au participat în toamna anului 1934 la inaugurarea Monumentului Eroilor Neamului ridicat în cimitirul "Eternitatea" din Vaslui, iar în martie 1934, cohortele din Crețești și Huși, sub conducerea lui Marin Benghieuș primesc cu respect și un fast deosebit în gara Crețești pe ministrul Instrucțiunii Publice, Nicolae Angelescu, participând apoi la înscăunarea Episcopului Nifon Criveanu în fruntea Episcopiei Hușului¹²

În data de 24 noiembrie 1934, din strada Haga nr.3, de la Comandamentul Marii Legiuni, Direcția Cercetășiei, pleca o adresă pe numele domnului comandant Benghieuș, prin care era invitat la București spre a lucra la alcătuirea proiectului de regulament al Cercetășiei, în zilele de 28,29,30 decembrie"¹³

Invitația venea după ce timp de 3 zile, în octombrie 1934, se desfășuraseră cursurile primei școli de comandanți regionali la Bârlad sub directa conducere a lui Marin Benghieuș.

Au participat cursanți din județele Tutova, Vaslui, Fălciu, Tecuci, Cahul care au fost cazați la Școala Normală de băieți din Bârlad. În afara directorilor de școli au participat toți cei erau interesați de instituția Cercetășiei. Din partea C.M.L. a participat profesorul C.Nedelcu, inspector general Cercetășesc¹⁴ care alături de Lt.col. Boteanu Emanuel, comandant al Cercului de recrutare Tutova și al Legiunii "Bogdan – Voievod" și de Marin Benghieuș secretar al Școlii de cercetași au deschis oficial cursurile Școlii regionale de comandanți¹⁵

Dovadă a calităților sale de organizator și a devotamentului pentru mișcarea Cercetășiei, este participarea în calitate de comandant la toate școlile regionale de comandanți de cercetași ce au fost organizate. A doua școlă și-a ținut cursurile în zilele de 5-7 decembrie 1934, tot la Bârlad, unde au participat comandanți din 5 județe. Aici, Marin Benghieuș a fost numit consilier tehnic pe Moldova și Basarabia¹⁶ În total au fost organizate 8 școli regionale, în perioada 1934-1936 locațiile fiind în Vaslui, Cahul, Cetatea Albă, Huși, Tighina, Chișinău, numărul participanților variind între 100 și 140 de comandanți.

În scopul popularizării acțiunii de popularizare a tineretului dar și în calitate de consilier tehnic, Marin Benghieuș a alcătuit o circulară cu metode de lucru în cercetășie, cu modele de procese verbale cu aprobarea Ministerului Instrucțiunii dar și a celor două regiuni, Iași și Chișinău, distribuită fiind în toate școlile. Circulara avea nr. 235/1935¹⁷, iar în același an, 1935, dar în primăvară Marin Benghieuș este decorat cu cea mai înaltă distincție a organizației „Cercetășia” și anume „Virtutea Cercetășească”, conform brevetului nr.79/1935, primind și o legitimație specială nr.26/1935 de membru în serviciul de control și supraveghere¹⁸

Cel ce a pus bazele mișcării "Cercetășia", general Baden-Powell și era în același timp și șeful mondial al organizațiilor cercetășești, inițiază Jamboreea

¹² Marin Benghieuș, op.cit.pg.134

¹³ Adresă din 24.XI.1934, de la C.M.L.

¹⁴ Marin Benghieuș, op.cit.pg.138

¹⁵ Revista "Cercetașul" – organul oficial al C.M.L., noiembrie/1934, București, pg.19

¹⁶ Adresa nr.10400/31 dec.1934, a C.M.L., București

¹⁷ Marin Benghieuș, op.cit.pg.139

¹⁸ Marin Benghieuș, op.cit.pg.139

Internațională care avea ca scop să adune cercetași din întreaga lume din patru în patru ani. O traducere liberă a Jamboreei ar fi= adunare de prieteni. Prima a avut loc în 1920 la Londra, au participat 24 de națiuni printre care și România. Prietenia și cordialitatea ce s-au remarcat au încredințat pe mulți că principiile și idealurile nobile ale cercetașilor sunt realizabile. Atunci a avut loc și primul Congres și prima Conferință Mondială și s-au format Comitetul Mondial și Biroul Mondial¹⁹

Trecând în revistă Jamboreele Internaționale și anume a doua în 1924 la Copenhaga, a treia la Londra în 1929, a patra în Elveția la Kandarsteg în 1931, iar a cincea în anul 1933 la Gödölo - Ungaria unde a participat în delegație și Marin Benghiuș. Cea de-a șasea Jamboree internațională a avut loc la Spala în Polonia în anul 1935 și întrucât din delegația română făcea parte și Marin Benghiuș, descrie în manuscrisul său această călătorie, mă opresc puțin asupra ei. Delegația română s-a întrunit la Cernăuți în ziua de 9 iulie 1935²⁰ în gara orașului, de unde a fost condusă la Școala Normală. S-a vizitat orașul Cernăuți, iar Marin Benghiuș descrie în cuvinte emoționante monumentele orașului, în special cel al unirii Bucovinei cu patria – mamă.

În zorii zilei de 12 iulie 1935 delegația română compusă din 180 de cercetași a plecat spre Polonia, granița fiind trecută prin localitatea de frontieră Ghica – Vodă²¹ În manuscris este descrisă tabăra cercetășească din Polonia specificându-se că terenul de la Spala aparținea Președintelui Republicii Poloneze fiind un parc străbătut de” o apă și o pădure întinsă unde aleargă bizonul pe o rază de 20 km”²² De fapt, ca un omagiu adus acestui animal cercetașii au imprimat bizonul pe imaginea Jamboreei de la Spala.

25 iulie 1935 este ziua când Jamboreea și-a încheiat activitatea, cercetașii din toate țările participante, în trenuri speciale, îndreptându-se spre Suedia unde a avut loc al VI lea Congres Internațional al Cercetașilor prezidat de prințul Gustav Adolf al Suediei și Lordul Baden – Powell²³

Paralel cu Jamboreele internaționale se desfășoară cele naționale, din doi în doi ani, începând cu cea din 1930 de la Piatra - Neamț. Următoarele au avut loc la Sibiu în 1932, la Mamaia în 1934 și ultima la Brașov în august 1936. Marin Benghiuș participă la ultimele două Jamboree, fiind prezent și la congresele ce preced Jamboreele. La Mamaia, Jamboreea a fost organizată sub Înaltul Patronaj al Regelui Carol al II lea²⁴ comandant suprem al Cercetașilor României iar comitetul de patronaj al Jamboreei se găsea sub președinția de onoare a A.S.R. Principelui Nicolae, comandantul Marelui Legiuni a Cercetașilor României și din el făcea parte Gheorghe Tătărescu, prim ministru, dr.C.Angelescu- ministru al instrucțiunii precum și miniștri ai armatei, agriculturii, internelor, finanțelor,etc²⁵. Având în vedere că lucrările se desfășurau pe o perioadă de o lună, cuprinzând și data de 14 iulie – ziua Națională a

¹⁹ Marin Benghiuș, op.cit.pg.29

²⁰ Ibidem, pg.139

²¹ Ibidem, pg.143

²² Ibidem, pg.144

²³ Ibidem, pg.157

²⁴ “A treia Jamboree Națională “- revistă editată de inst.de arte grafice E.Marvan, București

²⁵ Ibidem pg.4

Franței, în programul general a fost cuprins și un pelerinaj la Monumentul Eroilor francezi²⁶ Scopul principal al Jamboreei era stabilirea legăturilor de prietenie între comandanți și cercețașii din întreaga țară, iar secundar de a face cunoscută publicului Cercetașia și adevăratele binefaceri ale vieții de tabără.

La Jamboreea de la Mamaia au participat aproximativ 4000 de cercetași, cohortele de la Huși și Crețești fiind compuse doar din 200 de membri. Numărul mic era determinat atât de greutatea transportului (puține mijloace de transport) dar și a cheltuielilor prea mari. Întreținerea zilnică de persoană se ridica la 15-30 lei²⁷, parte din cheltuieli fiind acoperite de prefecturi și comitet școlare, iar altă parte din subvenții.

Ultima Jamboree și ultimul Congres al comandanților de cercetași a avut loc în anul 1936, în perioada 5-30 august, dar sub supravegherea Falangei Strajei, care avea interesul să o înghită ceea ce de altfel s-a întâmplat în 24 ianuarie 1937 când s-a contopit Cercetașia cu Străjeria în Falanga Străjerilor și Străjerelor, păstrându-se un caracter cercetășesc organizațiilor din cursul superior al liceelor²⁸. Pentru controlul, coordonarea și îndrumarea tuturor unităților de pe întreg teritoriul străjeresc, țara a fost împărțită în 15 ținuturi, fiecare ținut cuprinzând organizații străjerești de pe raza a 2-3 județe.

Odată cu dispariția organizației Cercetașia, Marin Benghiuș se va dedica doar activității profesionale, iar în ultima parte a vieții, a trăit în București, strada Aviator Traian Vasile, nr.16, de unde aflând despre înființarea unui muzeu în Vaslui, începe o corespondență intensă cu conducerea muzeului de la acea vreme, făcând o ofertă generoasă ce cuprindea obiecte și documente personale ce atestă activitatea cercetășiei în țara noastră și pe teritoriul județului Vaslui.

Înainte de a face prezentarea unor obiecte ce se află în posesia muzeului vasluian, amintesc că costumul de cercetș cuprindea: pălărie sau căciulă din blană neagră, cămașă din flanel sau pânză kaki, basma sau fular la gât, pantaloni scurți vara, iar iarna pantaloni lungi sau jambiere, centiron de care era prins un toporaș și bidon pentru apă, tunică, bocanci.

Tunica²⁹ de comandant cu patru stele, din stofă kaki, închisă la patru nasturi, cu revere și buzunare aplicate dintre care două mari în partea de jos a tunicii și două mici în zona pieptului, partea stângă atârna un șnur de comandant, iar prinse de revere și buzunarele de la piept se află mai multe distincții primite de-a lungul activității de cercetș și anume: 6 insigne³⁰, Însemnul de Război din primul Război Mondial³¹, Insignă sanitară³², Medalia "Unirea"³³ și deja amintita decorație "Crucea

²⁶ Ibidem pg.7

²⁷ Marin Benghiuș, op.cit,pg.137

²⁸ Enciclopedia României, vol.I, 1938,Buc.pg.486

²⁹ Registru inventar- istorie modernă și contemporană, nr.inv.38

³⁰ Registru inventar, nr.inv de la 55-60,

³¹ Registru inventar, nr.inv.61

³² Registru inventar, nr.inv.62

³³ Registru inventar, nr.inv.63

comemorativă a războiului din 1916-1918”³⁴ Tunica este prinsă pe mijloc cu un centiron³⁵ din piele de vacă, prevăzut cu o pafta având însemnul crinului cercetășesc.

Pălăria³⁶, model special, din fetru de culoare kaki cu borul tare, având calota înconjurată cu o curelușă din piele, este împodobită cu însemnul certășiei internaționale, crinul cercetășesc³⁷, având forma unui cerc metalic cu diametru de 30 mm, în partea de jos sub forma unei panglici ondulate pe care apare deviza “GATA ORICÂND”, iar în centru floarea de crin cu trei petale pe care sunt ștanțate inițialele C.A.R. adică Asociația Cercetașilor Români.

Bastonul de comandant³⁸, o copie după toporul francez, achiziționat de Marin Benghiuș în 1973 pe când se afla la odihnă la Băile Olănești, este decorat cu desene geometrice, valoarea sa constând în cele 6 insigne aplicate ulterior de către deținător și care atestă participarea sa la diverse Jamboree, naționale și internaționale.

Muzeul se află și în posesia unei cămăși din pânză kaki din olandă, deschisă până jos, cravată din bumbac ripsat și un pantalon scurt, probabil o replică, dar nereușită pentru-că nici materialul nici culoarea dar mai ales croiala nu corespund celor cunoscute.

A BOY SCOUT FROM VASLUI – MARIN BENGHIUȘ

SUMMARY

Attracted by the ideas and the values of the global movement for youth named “Boy Scouting”, Marin Benghiuș was one of the enthusiasts that made possible the existence of the Boy Scouting organizations of the Vaslui County area even from the beginnings. Through the functions that he owned he brought his contribution to the best organization and to the functioning of the Romanian Boy Scouts activity. The donations made to the Museum of Vaslui made possible the presentation of some objects that certify the role played by Marin Benghiuș in the frame of the Boy Scouting movement.

³⁴ Registru inventar, nr.inv.64

³⁵ Registru inventar, nr.inv.41

³⁶ Registru inventar, nr.inv.45

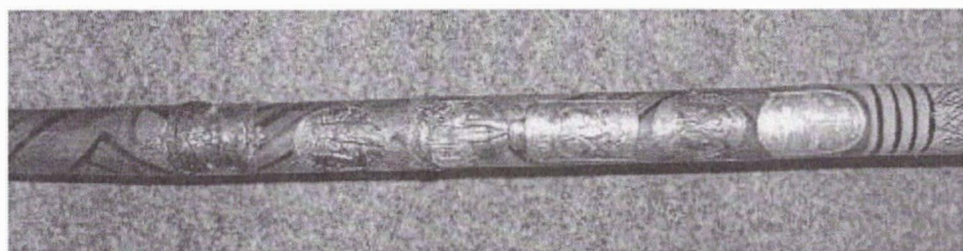
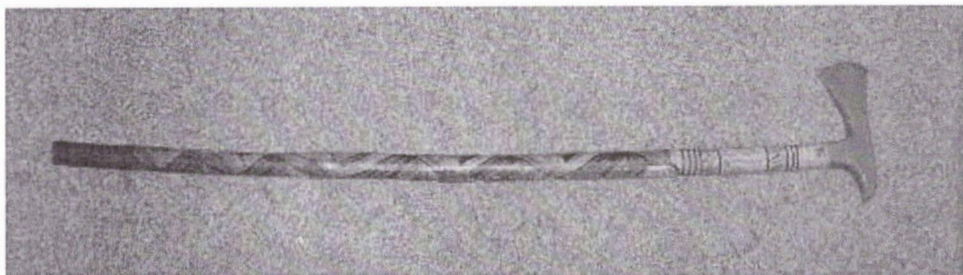
³⁷ Registrul invetar, nr.inv.39

³⁸ Registru inventar,nr.inv.46

Costum și detalii care au aparținut cercetașului Marin Benghiuș

Baston care a aparținut cercetașului Marin Benghiuș și detalii de la diferite Jamboree

Insigne primite ca urmare a participării al Jamboree

